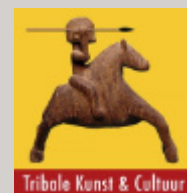

Footprints

Nieuwsbrief
van de
Vereniging
Tribale Kunst
en Cultuur

13e jaargang
nummer 4
juli 2025

Beste leden,

Om de Footprints te kunnen lezen moet u op het logo rechtsonder klikken. U komt (vrijwel) direct op deze Footprints op de TKC website.

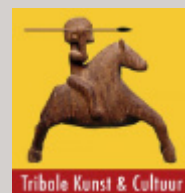
De redacteur, André Smit,

In dit nummer

- 2 Huisbezoek België
- 3 Huisbezoek St. Truiden en Dongen
- 4 Rectificatie Parang
- 5 Reacties vondst koningsdag
- 6 Tribal Jewelry and Textiles Fair
- 7 Maskers
- 8 Krokrokti verenmantel
- 9 Externe agenda
- 10 Boek over en voor verzamelaars

Footprints

Nieuwsbrief
van de
Vereniging
Tribale Kunst
en Cultuur

13e jaargang
nummer 4
juli 2025

Beste leden,

In dit extra zomernummer aandacht voor huisbezoeken en een tentoonstelling in Frankrijk en vakantie-leesvoer over maskers en masquerades.

De redactie stelt het zeer op prijs dat enige leden hebben gereageerd het artikel van Jaap Goedemoed in de vorige Footprints

De redacteur, André Smit, Footprints@xs4all.nl

In dit nummer

- 2 Huisbezoek Neerpelt
- 3 Huisbezoek Dongen en St. Truiden
- 4 Rectificatie Parang
- 5 Reacties "Koningsdagvondst"
- 6 Tribal Jewelry and Textiles Fair
- 7 Maskers
- 8 Krokrokti verenmantel
- 9 Externe agenda
- 10 Boek over en voor verzamelaars

Ikem masquerade, Igbo Nigeria 1930/39
MAA collection (zie websels)

UIT DE VERENIGING

Huisbezoek Patrick Berben en Mireille Orient

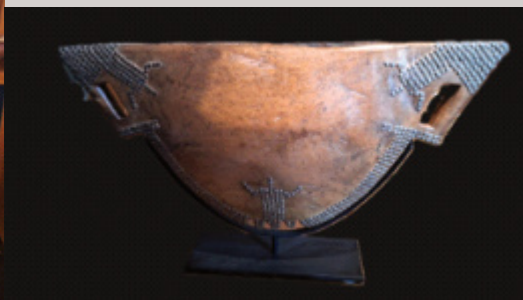
Op zaterdag 20 en zondag 21 september 2025 is er een huisbezoek gepland bij onze leden Patrick Berben en Mireille Orient in Neerpelt, 35km ten zuiden van Eindhoven. Het bezoek vangt aan om 14.00 uur en u wordt ontvangen met een soepje en broodje gevolgd door een inleiding van Patrick en een rondgang langs zijn etnografische collectie. Rond 16.30 uur napraten met koffie en iets lekkers.

Het grootste deel van de etnografische collectie van Patrick is door hemzelf verzameld tijdens zijn talloze expeditie (met antropologen van musea en universiteiten) sedert 1981. De focus ligt vooral op de nomaden in Oost-Afrika en de Amazone-indianen, waar Patrick vaak geweest is. Over zijn ervaringen in Oost-Afrika publiceert Patrick regelmatig artikelen in ons tijdschrift Tribale kunst. Naast etnografica is ook westerse kunst uit de 19de en 20ste eeuw aanwezig, voorts een collectie Oud Perzisch keramiek.

Samengevat: een "eclectische verzameling" waar elk voorwerp een eigen verhaal heeft.

Patrick heeft rechten en sociale en culturele antropologie gestudeerd (K.U. Leuven,) en Mireille kunstwetenschappen (K.U. Leuven).

Per keer maximaal 8 bezoekers. Vol is vol. Graag snel reageren.
Aanmelden huisbezoek: tribalekunstencultuur@gmail.com

UIT DE VERENIGING

Vooraankondiging huisbezoek Dongen Op bezoek in Sint Truiden

Vooraankondiging huisbezoek Ron van Doorn

Een tweede huisbezoek dit jaar is gepland op zaterdag 25 en eventueel zondag 26 oktober 2025 bij onze leden Ron en Christine van Doorn in Dongen (West-Brabant, tussen Tilburg en Breda)

Ron is sinds het ontstaan van onze vereniging actief lid en was jarenlang penningmeester. Ron is werkzaam als traumachirurg in oorlogsgebieden. Meestal in Afrika of het Midden Oosten, zoals Mali, Zuid-Soedan, Afghanistan en recentelijk Gaza om er een paar te noemen. Verder is hij bekend om zijn enkele jaren geleden verschenen prachtig geïllustreerde boeken: Akua'ba Asante en Akua'ba Akan. Zijn partner Christine heeft als fotografe de boeken rijkelijk geïllustreerd. Ook heeft zij regelmatig foto's voor onze vereniging gemaakt.

We zijn erg blij dat Ron en Christine ons de gelegenheid geven hun grote en bijzondere verzameling van Akua'mma en aanverwante figuren te bezichtigden en te genieten of te leren van de enorme kennis die Ron zich in de loop van de jaren eigen heeft gemaakt.

SintTruiden

Luc Vandersmissen uit St.Truiden heeft een kleine, maar diverse verzameling etnografie uit Afrika, Japan, Filipijnen. Verder heeft hij ook porselein, schilderijen, etc. Hij wil graag leden ontvangen maar maximaal twee tegelijk. Neem zelf [contact](#) op voor een afspraak.

RECTIFICATIE

Een parang uit Palembang

In het voorjaarsnummer van Tribale Kunst stond in de rubriek “Van heinde en verre” een afbeelding van een fraai mes uit Indonesië. Bij de beschrijving van dit mes volgden wij de gegevens die op de site van het Metropolitan Museum in New York te vinden zijn.

Van ons lid en wapenexpert Karel Sirag ontvingen wij een stevig commentaar op onze beschrijving. Hieronder de juiste informatie van Karel.

“Deze fantastische parang (géén mes!) met open-gewerkt lemmet is niet geheel correct beschreven. Waarschijnlijk hebben jullie de beschrijving van het Metropolitan Museum gevolgd, maar die hebben er een zootje van gemaakt, helaas. Het wapen is niet uit Java, maar uit Sumatra afkomstig, om precies te zijn: Zuid-Sumatra, Palembang. Sultanpaleis gerelateerd: dit soort wapens, Bettino genaamd, werd alleen ceremonieel gebruikt, en wel door vrouwen die dan zogenaamd (symbolisch) de weg vrij maakten voor de sultan van Palembang. (Dit gebruik komt ook voor, aan het hof van Yogyakarta op Java. Daar wordt echter een soort (korter) kapmes, de wedunggebruikt).

De ouderdom wordt bij jullie tussen de 16e en 18e eeuw omschreven, maar zeer waarschijnlijk stamt de parang uit de 18e eeuw (mogelijk tweede helft). Het sultanaat werd in 1815 door Engelsen aangevallen en in 1822 definitief door de Nederlanders opgeheven omdat de sultan niet deed wat de Nederlanders wilden. (Zeggenschap over de handel. Those were the days.) Einde sultanaat. Dus ook einde Bettino-ceremonie, en einde fabricage van deze fraaie variant.

Er staat ook bij dat er hout aan zit, waarschijnlijk wordt bedoeld dat het heft van dat materiaal is gemaakt, maar dat is niet zo. Altijd werd (donker) karbouwwoorn gebruikt (dat wil zeggen: ik heb nog nóóit een heft van hout gezien). Deze ceremoniële Bettino komt heel weinig voor. In the flesh en in de literatuur zijn er door mij zo'n 15 bekend.”

Reacties op “Koningsdagvondst”

Op het verhaal van Jaap Goedemoed over het aantreffen van een “shrunken head” op de vrijmarkt op Koningsdag op de Apollolaan in Amsterdam hebben enkele lezers gereageerd. Sommigen wilden niet met hun naam genoemd worden, daarom hebben we de reacties in verkorte en anonieme vorm weergegeven. De insteek van Jaap was om het ethische aspect om een menselijk restant op een volksfeest aan de orde te stellen en ook voor kinderen te koop aan te bieden. Geen van de e-mails zette dit aspect op de allereerste plaats. Wat wel door meerderen als eerste genoemd werd, dat het als uitermate onwaarschijnlijk geacht wordt dat het aangetroffen “gekrompen hoofd” authentiek is.

Volgens een lid die bekend is met Jivaro shrunken heads leek het afgebeelde hoofd hier niet op, hoewel niet uitgelegd werd waarom de stijlkenmerken zouden afwijken. Een ander lid benadrukte dat echte shrunken heads uitermate zeldzaam zijn. Dit lid suggereert dat exemplaren die worden aangeboden meestal nep zijn. Dit lid meende ook nog te kunnen zien dat geitenleer is gebruikt.

Nogmaals, Jaap was niet geïnteresseerd in de aanschaf, dus prijs en provenance zijn niet opgevraagd (een DNA test zou uitsluitel hebben gegeven). In een bijzin werd genoemd dat ook een PNG schedel werd aangeboden (volgens de website voor €900). Ook hier werd door hetzelfde lid gemeld dat bewerkte schedels slechts zelden authentiek zijn. "Ik zag in 31 jaar twee echte. Eén is in Madrid van een gekende collectie en de andere is in België. De echte 2 die ik zag hebben een dna test en een provenance." Verder stoorde weer een ander lid zich over Jaap's zin dat 'etnografische musea bezig zijn om etnografische objecten van humane afkomst naar het land van herkomst te retourneren (om daar bijvoorbeeld begraven te laten worden)'. Zijn reactie: 'Het is nogal een westers koloniaal idee om Papua schedels te begraven. Heb respect voor de Papua cultuur en bewonder en vereer de schedels!' Jaap antwoordde dat het hier (volgens meerdere leden) waarschijnlijk om een nep PNG schedel gaat, en dat het uiteraard geen zin heeft om nep schedels naar PNG te retourneren.

ACTIVITEITEN VAN LEDEN

Tribal Jewelry and Textiles fair

Saturday 27 and Sunday
28 September 2025

TRIBAL
Jewelry and
Textiles Fair

Church De Duif
Prinsengracht 756
Amsterdam

Open from 10.00 - 17.00
Admission € 5,-
www.tribaljewelry.nl
e-mail: info@tribaljewelry.nl

Lezenswaardigheden over maskers

The Significance of African Masking in African Spiritual Belief Systems. Ayitian Vodou Vilain, Claire Armonie Stephanie
Pdf: 52 pagina's [KLIK HIER](#)

An Exploration of Painting Aesthetics, Signs, Symbols, Motifs and Patterns of Coastal Yoruba Land of Nigeria Submitted for the Degree of Doctor of Philosophy at the University of Northampton, June, 2014, Abiodun Babatunde Kafaru
Pdf: 225 pagina's [KLIK HIER](#)

Africans concept of masquerades and their role in societal control and stability: Some notes on the Esan people of southern Nigeria
Pdf: 20 pagina's [KLIK HIER](#)

West African Masking Traditions and Diaspora Masquerade Carnivals. History, Memory, and Transnationalism
Raphael Chijioke Njoku
Pdf: 300 pagina's [KLIK HIER](#)

The Mmonwu masquerade of the Isoko and Ukwuani people: a religio-ritual factor of contact in the western Niger delta of Nigeria
Uwomano Benjamin Okpevra, Ph.D
Pdf: 17 pagina's [KLIK HIER](#)

Symbolism & Ceremony in African Masquerades. Harn Museum of Art Educator Resource:
Pdf: 15 pagina's [KLIK HIER](#)

EXTERNE AGENDA

Krokrokti verenmantel in het Musée des Confluences in Lyon

In het herfsnummer van Tribale Kunst komt een boeiend artikel over een mythische, reuze vedertooi van de Kayapo-indianen uit Brazilië. Het toeval wil dat dit jaar in het Musée des Confluences in Lyon in de tentoonstelling *Amazonies* ook een dergelijke mantel te bewonderen is.

Dit prachtige museum is sinds 2014 gevestigd in een zeer futuristisch gebouw op een eiland in de Rhône en is een bezoek zeker waard. Het huidige museum bevat nu de collecties van het vroegere museum voor natuurgeschiedenis, het museum van Aziatische kunst Guimet en het koloniaal museum van Lyon. Er is een verzameling Oceanië en een bijzonder collectie Amerika met objecten van voor en na de komst van Columbus.

De speciale tentoonstelling over het Amazonegebied is te zien tot 8 april 2026. De tekst bij de tentoonstelling luidt : 'De tentoonstelling nodigt u uit om het Braziliaanse Amazonegebied te ontdekken door de ogen van de bewoners van drie dorpen. U ziet hoe zij in de hedendaagse wereld strijden voor hun bestaansrecht. Hun woorden getuigen van knowhow, van tradities, maar ook van de strijd om hun identiteit te behouden.

Het museum is dinsdag tot en met zondag geopend van 10.30 tot 18.30 en heeft een eigen parkeermogelijkheid. Zie: [museedesconfluences](https://museedesconfluences.org/)

EXTERNE AGENDA

Zie ook de TKC website

Wereldmuseum Rotterdam: Ontdek de kunst van het maken in: *Made in China*

Elke zondag t/m 31 augustus biedt Wereldmuseum Rotterdam een gratis rondleiding door de tentoonstelling *Made in China*.

Info [KLIK hier](#)

Africa Museum Tervuren: *Weergaloze kunst*

In vier vitrines wordt een overzicht gegeven van de artistieke productie van maskers, beelden, ivoorsnijwerk en gebruiksvoorwerpen. Een hieraan gerelateerd boek: *Weergaloze Kunst*. Betoverende objecten uit het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika € 25

Info [KLIK hier](#)

Humboldt Forum Berlijn: *Histories of Tanzania*,

Tijdens de Duitse koloniale overheersing maakte wat nu Tanzania is deel uit van de kolonie die bekend staat als "Duits Oost-Afrika" (1884/85-1918/19). Tijdens het kolonialisme werden duizenden culturele bezittingen naar Duitsland gebracht.

Tot maandag 24 november 2025

Info [KLIK hier](#)

Musée Quai Branly Parijs: *Missie Dakar-Djibouti (1931-1933)*

Tussen 1931 en 1933 doorkruiste de "Etnografische en taalkundige missie Dakar-Djibouti" 14 Afrikaanse landen. Onder leiding van de Franse etnoloog Marcel Griaule experimenteerde het met nieuwe methoden van etnografische onderzoeken en collecties.

De folder vindt U [hier](#)

Catalogus Mission Dakar-Djibouti: contre-enquêtes €34

Tot en met zondag 14 september 2025

Info [KLIK hier](#)

Musée Guimet Parijs: *Khmer bronzen*

De Khmer-kunst, die wereldwijd wordt gevierd om zijn stenen monumenten, heeft ook een belangrijk bronzen beeldhouwwerk voortgebracht, veranderd de kennis dankzij recente opgravingen spectaculair is gevorderd. Te zien tot 8 september 2025

[KLIK hier](#)

Musée de l'Homme: *Wax*

De wax-stoffen, die over het algemeen als 'Afrikaans' worden gezien, hebben de tand des tijds doorstaan en grenzen overschreden. In het afgelopen decennium is de populariteit ervan in westerse samenlevingen enorm gestegen. De tentoonstelling toont een grote verscheidenheid aan stoffen, rijkdom van de ontwerpen, patronen en kleuren. Tot 7 september 2025.

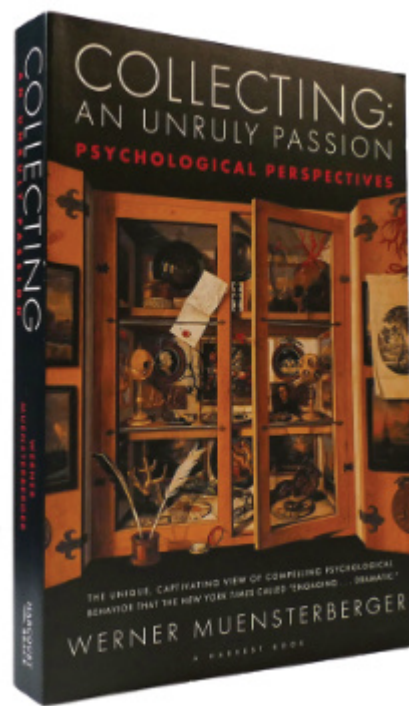
[KLIK hier](#)

BOEKEN

Boek over en voor verzamelaars

Collecting, An Unruly
Passion: Psychological
Perspectives
Werner Muensterberger
PAPERBACK € 49,99 BOL

“Collecting, An Unruly Passion” is de welluidende titel van het boek van Werner Muensterberger waarin de auteur op zoek gaat naar datgene wat de verzamelaar motiveert. Verzamelaars kunnen het vaak zelf niet aangeven. Is het een obsessie, een verslaving, een passie of een drang? Is het een nood om te behouden, te bezitten en te vergaren? Allicht is het dit allemaal en nog veel meer, maar – moet het gezegd? – met dit soort labels wordt het fenomeen allerm minst verklaard.

Footprints is de nieuwsbrief van de Vereniging Tribale Kunst en Cultuur en wordt zes keer per jaar aan de leden verzonden.

Voor €55,00 per jaar bent U lid en ontvangt U ook ons kwartaalblad.

Uitschrijven van deze nieuwsbrief kan door het sturen van een mail naar:

tribalekunstencultuur@gmail.com